

Μπία Ντάβου Αναδρομική

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΓΙΑ ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
HELLENIC MINISTRY OF CULTURE

Το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης επιχορηγείται από το Υπουργείο Πολιτισμού

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για το Γυμνάσιο και το Λύκειο

Οργάνωση Εκπαιδευτικού Προγράμματος:

Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης

Επιμέλεια-Υλοποίηση

Μαρίνα Τσέκου

Σχεδιασμός εντύπου

Θύμιος Πρεσβύτες, Θεωдорής Αναγνωστόπουλος
(Peak Publishing)

Το έντυπο αυτό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της έκθεσης

Μπία Ντάβου. Αναδρομική

που οργανώθηκε από το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης
και παρουσιάστηκε στο κτίριο του Ωδείου Αθηνών
από τις 17 Δεκεμβρίου 2008 έως την 1 Μαρτίου 2009

© ΕΜΣΤ, 2008

ΕΜΣΤ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Κτίριο Ωδείου Αθηνών, Βασ. Γεωργίου Β 17-19 & Ρηγίλλης

(είσοδος επί της οδού Ρηγίλλης)

Τηλ.: 210 9242111-2, Φαξ: 210 9245200

E-mail: eduprograms2@emst.gr

www.emst.gr

<http://fixit-emst.blogspot.com>

«η ζωή μου, για να έχει ενδιαφέρον, πρέπει να είναι σαν ενός ερευνητή που συνέχεια σκάβει και ψάχνει».

Μπία Ντάβου

Η έκθεση του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης (ΕΜΣΤ) με τίτλο *Μπία Ντάβου. Αναδρομική* παρουσιάζει το έργο της ελληνίδας καλλιτέχνιδας μέσα από 160 περίπου έργα: σχέδια, ζωγραφικές συνθέσεις, αντικείμενα και μεγάλης κλίμακας εγκαταστάσεις, που δημιουργήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από τις αρχές της δεκαετίας του '60 μέχρι τα μέσα του '90.

Η Μπία Ντάβου (Αθήνα 1932 – 1996) σπούδασε ζωγραφική στο εργαστήριο του Κώστα Ηλιάδη. Τα

πρώτα της έργα συνδέονται με τις αφαιρετικές τάσεις της ζωγραφικής. Από τις αρχές της δεκαετίας του 1970 χρησιμοποιεί στο έργο της νέα υλικά, όπως το πλαστικό και το πλεξιγκλάς και στρέφει το ενδιαφέρον της στις τρισδιάστατες κατασκευές και τα περιβάλλοντα, δηλαδή τα έργα μεγάλων διαστάσεων που απλώνονται στο χώρο δημιουργώντας ένα περιβάλλον μέσα στο οποίο ο θεατής κινείται και βλέπει-βιώνει το έργο από διαφορετικές οπτικές γωνίες.

Παράλληλα, ο προβληματισμός της γύρω από το ζήτημα της επικοινωνίας του καλλιτέχνη με τον θεατή την οδηγεί στη δημιουργία μιας νέας επικοινωνιακής γλώσσας που βασίζεται σε κώδικες της επιστήμης και της τεχνολογίας, ενώ η επαφή της με την ποίηση του Ομήρου θα ανοίξει νέους δρόμους στην καλλιτεχνική της έρευνα.

Μέσα από τα έργα της έκθεσης θα έχουμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε το ταξίδι αναζήτησης της Μπίας Ντάβου στο χώρο της τέχνης, ένα ταξίδι με σημεία-σταθμούς την επιστήμη και την τεχνολογία, την ποίηση και το μύθο.

Έργα αφαίρεσης (1960–1967)

Τα πρώτα έργα της Μπίας Ντάβου συνδέονται με τις αφηρημένες τάσεις της ζωγραφικής, δηλαδή τη ζωγραφική που δεν αναπαριστά την ορατή, εξωτερική πραγματικότητα, αλλά αξιοποιεί τα στοιχεία της πλαστικής γλώσσας (τη γραμμή, τα σχήματα, τα χρώματα, την υφή, τη σύνθεση), για να εκφράσει κυρίως τα συναισθήματα του καλλιτέχνη.

Παρατηρήστε τα δυο έργα στην απέναντι σελίδα. Ολόκληρη η επιφάνειά τους είναι καλυμμένη με σχήματα και χρώματα, τα οποία δεν παραπέμπουν σε αναγνωρίσιμες μορφές του ορατού κόσμου.

- Ποιες γραμμές επικρατούν σε καθένα από τα δύο έργα, οι καμπύλες ή οι ευθείες;
- Πώς θα χαρακτηρίζατε τα σχήματα, γεωμετρικά ή βιομορφικά;
- Ποια χρώματα επικρατούν στον καθένα από τους δυο πίνακες και πώς αλλάζει η αίσθηση που σας δημιουργούν ανάλογα με τα χρώματα και τις γραμμές που επικρατούν;

Από την υφή των έργων μπορούμε να διακρίνουμε τον τρόπο με τον οποίο η καλλιτέχνις χειρίστηκε το χρώμα και το πινέλο, και να φανταστούμε την ένταση της χειρονομίας της καθώς τα δημιουργούσε.

- Περιγράψτε πώς φαντάζεστε τις κινήσεις του χεριού της καλλιτέχνιδας κατά τη δημιουργική διαδικασία: έντονες, νευρώδεις, βίαιες, ή πώς αλλιώς;
- Περιγράψτε την υφή του έργου.

Για τα έργα αυτής της περιόδου η ίδια η Μπία Ντάβου είχε πει:

«...εκφράζουν με έναν τρόπο απλό και άμεσο τις πλαστικές μου προθέσεις, όπως και αντίστοιχες ψυχολογικές μου καταστάσεις (πάντοτε έβλεπα τη ζωή πίσω από ένα μαύρο πλέγμα)».

- Τι, κατά τη γνώμη σας, εννοεί η Μπία Ντάβου τόσο ως προς τις καλλιτεχνικές της προθέσεις όσο και ως προς τις ψυχολογικές της διαθέσεις;

Πλέγματα (1967–1970)

Τη δεκαετία του 1970, παράλληλα με τα ζωγραφικά της έργα, η Μπία Ντάβου δημιουργεί τρισδιάστατες συνθέσεις χρησιμοποιώντας νέα υλικά, όπως το πλεξιγκλάς και το pvc. Το έργο στην απέναντι σελίδα είναι από πλεξιγκλάς, ένα συνθετικό υλικό που μοιάζει με γυαλί αλλά είναι πολύ πιο ανθεκτικό και έχει πολλές εφαρμογές στη βιομηχανία και την καθημερινή ζωή.

Παρατηρείστε τα χαρακτηριστικά και την υφή αυτού του υλικού:

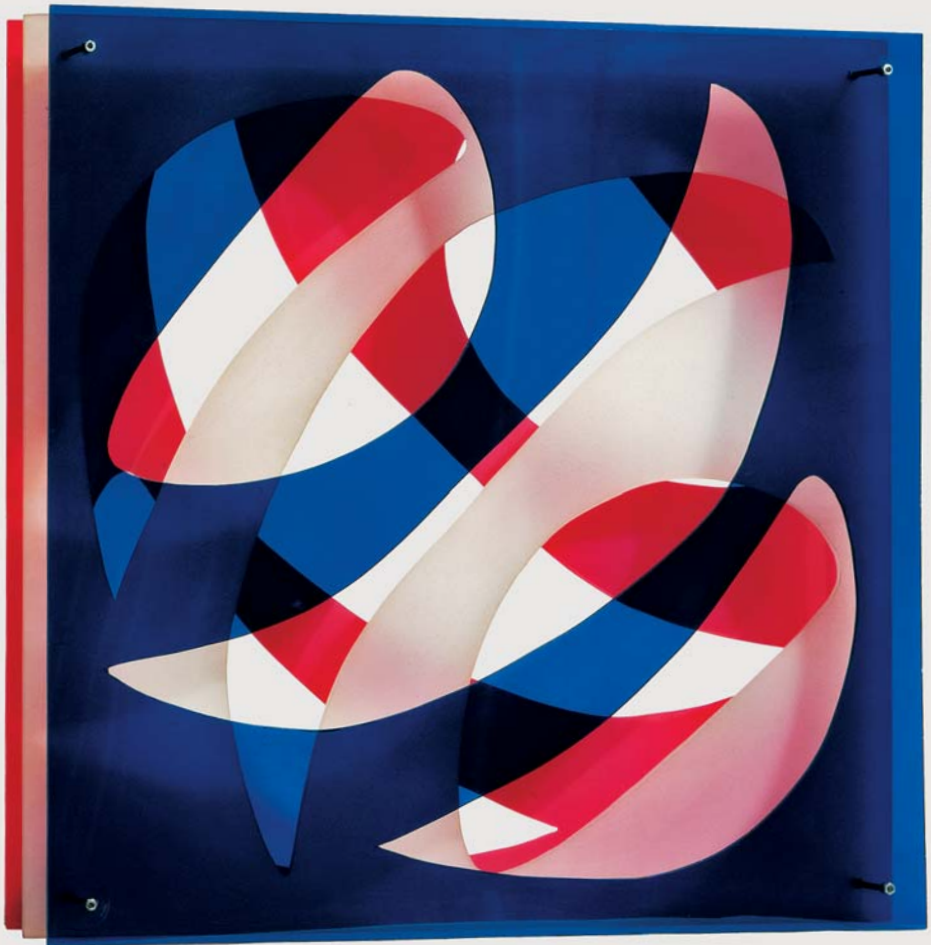
- Έχει λεία ή τραχιά επιφάνεια, γυαλιστερή ή θαμπή, είναι διάφανο ή αδιαφανές, σκληρό ή μαλακό;
- Ο τρόπος με τον οποίο η Μπία Ντάβου εργάστηκε για να δημιουργήσει αυτό το έργο πιστεύετε πως μοιάζει περισσότερο με τον τρόπο που δουλεύει ένας ζωγράφος ή ένας γλύπτης;

Αν δε βρίσκετε κανένα κοινό σημείο με τον τρόπο που δουλεύει ένας ζωγράφος, παρατηρείστε ότι και σ' αυτό το έργο η καλλιτέχνις «αναμειγνύει» χρώματα, όπως κάνει κι ένας ζωγράφος, μόνο που εδώ, αντί να χρησιμοποιήσει χρώματα και πινέλα, το κάνει με έναν διαφορετικό τρόπο.

- Ποιος είναι αυτός ο τρόπος και ποια ιδιότητα του υλικού επιτρέπει την «ανάμειξη» των χρωμάτων;

Για τη δημιουργία του έργου αυτού η καλλιτέχνις χρησιμοποίησε τρία διαφορετικού χρώματος φύλλα από πλεξιγκλάς, στο καθένα από τα οποία δημιούργησε τρία καμπυλόγραμμα ανοίγματα. Στη συνέχεια συνέδεσε παράλληλα μεταξύ τους τα τρία φύλλα, το ένα πίσω από το άλλο, φροντίζοντας να υπάρχει ανάμεσά τους μικρή απόσταση. Πριν τα συνδέσει, τοποθέτησε τα χρωματιστά φύλλα με διαφορετική σειρά και πειραματίστηκε με τη διάταξη των ανοιγμάτων, για να αποφασίσει ποιος απ' όλους τους δυνατούς συνδυασμούς δίνει το πιο ικανοποιητικό αισθητικό αποτέλεσμα.

- Πιστεύετε ότι υπάρχει ρυθμός, αρμονία και αυστηρή δομή σ' αυτό το έργο; Αν ναι με ποιο τρόπο επιτυγχάνεται;
- Παρατηρήστε το έργο καθώς κινείστε στο χώρο. Αλλάζουν τα σχήματα και η αίσθηση που σας δημιουργεί; Ποιος είναι ο ρόλος του κενού διαστήματος ανάμεσα στα φύλλα;

- Πιστεύετε ότι το χρώμα και το σχήμα κατέχουν ισάξιο ρόλο;
- Σε ποια κατηγορία έργων θα κατατάσσατε το *Πλέγμα*; Ζωγραφικό, γλυπτό, τρισδιάστατη κατασκευή; Μπορείτε να επινοήσετε έναν άλλο όρο που θα του ταίριαζε καλύτερα;

Διαγράμματα και Κυκλώματα (1973–1975)

Το ζήτημα της επικοινωνίας του καλλιτέχνη και του έργου τέχνης με το κοινό απασχόλησε ιδιαίτερα τη Μπία Ντάβου. Στο πλαίσιο αυτού του προβληματισμού της, από τη δεκαετία του 1970 κι έπειτα, στρέφεται σε νέους τρόπους καλλιτεχνικής έκφρασης και επικοινωνίας. Όπως μαρτυρεί ο τίτλος αυτής της ενότητας έργων, προσεγγίζει το χώρο της επιστήμης και της τεχνολογίας και ερευνά τις εκφραστικές δυνατότητες μιας καθαρά τεχνολογικής γλώσσας.

Κατά την τριετία 1973-1975 εμπνέεται από τα διαγράμματα ροής προγραμματών ηλεκτρονικών υπολογιστών, τα οποία, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα και καθιερωμένα διεθνώς σύμβολα και σχήματα, απεικονίζουν λεπτομερώς τη ροή ενός προγράμματος, δηλαδή την αλληλουχία των ενεργειών που εκτελεί μια μηχανή για να φτάσει στη λύση ενός προβλήματος.

Η Μπία Ντάβου δανείζεται στοιχεία αυτής της γλώσσας και δημιουργεί ζωγραφικές συνθέσεις, σχέδια από μελάνι σε χαρτί και μεταλλικές ή ξύλινες κατασκευές που θυμίζουν διαγράμματα και κυκλώματα. Μόνο που στα έργα της, ανάμεσα στα σχήματα και τα σύμβολα, παρεμβάλλονται κι άλλα στοιχεία με αποτέλεσμα τα διαγράμματά της να μην είναι αναγνώσιμα από τους υπολογιστές. Αυτό που την ενδιέφερε διατυπώνεται από την ίδια στα εξής ερωτήματα:

«Όλα αυτά τα πλέγματα της άτεγκτης και ψυχρής λογικής πώς μπορούν να μετουσιωθούν πλαστικά; Τι στοιχεία πρέπει να ενσωματωθούν σ' αυτά για να τα καταστήσουν ζωντανά και ενδιαφέροντα;»

- Ποια στοιχεία του έργου στην απέναντι σελίδα είναι κοινά με ένα διάγραμμα ροής προγράμματος ηλεκτρονικού υπολογιστή και ποια το καθιστούν διαφορετικό και επομένως μη εφαρμόσιμο;
- Με αφορμή τα έργα αυτής της περιόδου, διατυπώστε τις σκέψεις σας σχετικά με τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στον τρόπο λειτουργίας μιας μηχανής, η οποία υπακούει σε σειρές συγκεκριμένων εντολών, και στην ανθρώπινη δραστηριότητα, η οποία διακρίνεται από τη δυνατότητα επιλογής πολλών δρόμων για την επίτευξη ενός στόχου.

Σειραϊκές δομές 1 (1978)

Συνεχίζοντας και διευρύνοντας την έρευνά της πάνω στη γλώσσα της επιστήμης και της τεχνολογίας, η Μπία Ντάβου δημιουργεί μια νέα σειρά έργων με τίτλο Σειραϊκές Δομές. Χρησιμοποιεί αρχικά χαρτί μιλιμετρέ και στη συνέχεια κι άλλα υλικά, όπως πανί ή λινάτσα, πάνω στα οποία οργανώνει τελείες ή κουκίδες βάσει αριθμητικών σειρών, όπως είναι η ακολουθία Φιμπονάτσι. Στην ακολουθία Φιμπονάτσι κάθε νέος όρος προκύπτει από το άθροισμα των δύο προηγούμενων. Έτσι οι πρώτοι όροι της σειράς είναι οι: 0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, κ.ο.κ.

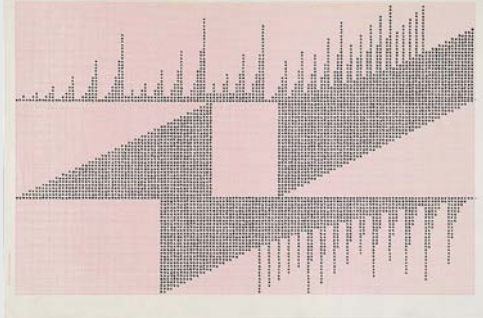
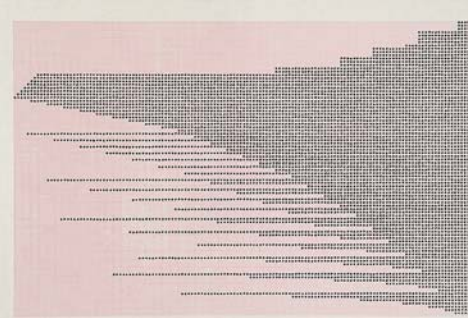
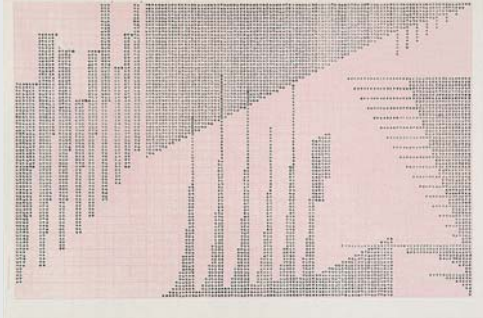
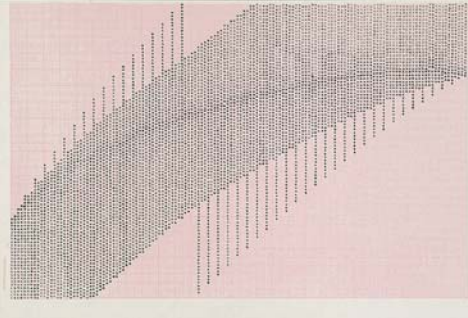
Με την παραπάνω μέθοδο προκύπτουν σχέδια τα οποία μπορούν να συνεχιστούν επ' άπειρο και μάλιστα όχι μόνο από τον καλλιτέχνη αλλά και από το θεατή, αρκεί να γνωρίζει τη μέθοδο. Ενώ, λοιπόν, στα πρώτα έργα της, η Μπία Ντάβου, μέσα από τους χειρισμούς της πλαστικής γλώσσας και την έντονη ζωγραφική χειρονομία, αποκαλύπτει στοιχεία της ιδιοσυγκρασίας και της ψυχολογικής της διάθεσης, τώρα ακολουθεί μια προκαθορισμένη μέθοδο που μπορεί να εφαρμοστεί από οποιονδήποτε με το ίδιο ακριβώς αποτέλεσμα, ακυρώνοντας τη μοναδικότητα του δημιουργού και του έργου. Η ίδια η καλλιτέχνης, μιλώντας για αυτή την κατεύθυνση των καλλιτεχνικών της αναζητήσεων, αναφέρει:

«Ψάχναμε να βρούμε ένα τρόπο δημιουργίας έργων που να μην είναι τυχαίος».

- Συγκρίνετε τον τρόπο δημιουργίας των σειραϊκών δομών με τα έργα της πρώτης ενότητας.

Σε άλλο κείμενό της η Μπία Ντάβου, αναφερόμενη στις Σειραϊκές Δομές, γράφει: «Σε χαρτί ή σε πανιά, με μολύβι, μελάνι, χρώμα ή κλωστή, χρησιμοποιώντας όλων των ειδών τα υλικά και τεχνολογικά μέσα, ακόμη και με λινάτσες, πέτρες ή τούβλα, μπορούμε να υψώσουμε ιδεατές και εννοιολογικές κατασκευές του νου με τη μέθοδο που προτείνουν οι σειρές Fibonacci ή άλλες σειρές που οδηγούν σε σειραϊκές κατασκευές, για να δείχνουμε ότι μπορούμε να βγάλουμε ομορφιά από την τάξη, δημιουργικότητα από τη στειρότητα, ελευθερία από την πειθαρχία, φαντασία από τη λογική και ταυτόχρονα να παραμένουμε ελεύθεροι άνθρωποι».

- Ποια είναι η δική σας άποψη για τη σχέση της ομορφιάς και της δημιουργικότητας με την τάξη και την πειθαρχία και για τη σχέση της φαντασίας με τη λογική;

Σειραιϊκές δομές 2

Οδύσσεια (1978–1985)

Καθώς η Μπία Ντάβου κεντούσε πάνω σε λινάτσα μια σειραιϊκή δομή, μια εργασία που θα μπορούσε να κρατήσει μια ολόκληρη ζωή, σκέφτηκε την ομηρική Πηνελόπη που ύφαινε συνέχεια, περιμένοντας τον Οδυσσέα.

Επιπλέον, η αντιγραφή και απεικόνιση της ακολουθίας Φιμπονάτσι, όπως είδαμε στα σχέδια της προηγούμενης ενότητας, δημιουργεί τριγωνικούς σχηματισμούς, οι οποίοι θυμίζουν ιστία πλοίων που ταξιδεύουν.

Με αφορμή αυτούς τους συνειρμούς, η Μπία Ντάβου διαβάζει ξανά και ξανά την Οδύσσεια του Ομήρου και οικειοποιείται το αρχαίο ποίημα. Αντιγράφει σε χαρτί μιλιμετρέ αποσπάσματα από την Οδύσσεια, μετρώντας τα γράμματα των ομηρικών στίχων και οργανώνοντάς τα σε αριθμητικές σειρές, όπως η σειρά Φιμπονάτσι. Έτσι δημιουργείται μια ρυθμική ανάπτυξη του ποιήματος και ένα μέτρο, που όμως διαφοροποιείται από το μετρικό σύστημα της Οδύσσειας.

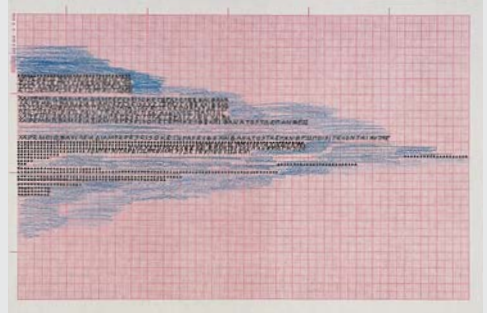
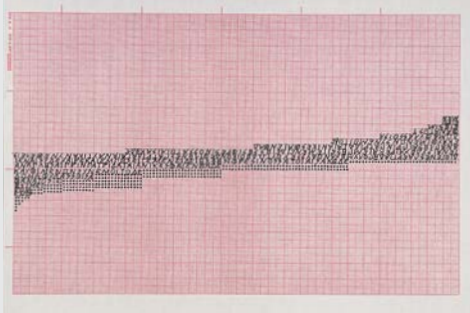
Η ίδια η καλλιτέχνις, μιλώντας για αυτή την ενότητα έργων της, γράφει:
«Πρόκειται λοιπόν μέχρις εδώ για μια δουλειά φαινομενικά απρόσωπη που εξαφανίζει την προσωπικότητα ενός μοναδικού δημιουργού.

Αλλά η επαφή με την ποίηση φέρνει απροσδόκητα αποτελέσματα.

Ενώ η ρυθμική ανάπτυξη των στίχων έτεινε να εξαντληθεί σε ατελείωτους σχεδιασμούς γραμμών, γραμμάτων και ραφών, ξαφνικά οι «Σειραιϊκές δομές» βγαίνουν στον χώρο και ταξιδεύουν μαζί με τον Οδυσσέα, σπάζοντας τα όρια μιας διανοητικής κατασκευής».

Ξεφεύγοντας από τις δυο διαστάσεις των σχεδίων της, η Μπία Ντάβου δημιουργεί ένα περιβάλλον με ιστία που απλώνονται στο χώρο. Πάνω στα ιστία κεντά ή σχεδιάζει σειραιϊκές δομές.

- Συγκρίνετε τα σχέδια σε χαρτί της ενότητας *Σειραιϊκές δομές 2 – Οδύσσεια* και το περιβάλλον με τα ιστία και προσπαθήστε να εξηγήσετε τι εννοεί η καλλιτέχνις στο παραπάνω απόσπασμα.

Η έννοια του ταξιδιού που υποβάλλεται μέσα από τα έργα της θα αποτελέσει από εδώ και πέρα κεντρικό θέμα της καλλιτεχνικής δημιουργίας της.

- Παραλληλίστε την καλλιτεχνική δημιουργία με την περιπλάνηση του Οδυσσέα. Τι περιεχόμενο δίνει η Μπία Ντάβου στην περιπέτεια της καλλιτεχνικής δημιουργίας;

Σειραϊκές δομές 3

Στήλες και σύννεφα (1983)

Τα σχέδια της ενότητας με τίτλο *Στήλες και Σύννεφα* αποτυπώνουν μια απραγματοποίητη επιτόπια παρέμβαση της καλλιτέχνιδας στο ναό του Ολυμπίου Διός στην Αθήνα. Βλέποντας τους στύλους του ναού, η Μπία Ντάβου τους φαντάστηκε κατάρτια που πάνω τους θα μπορούσε να δέσει πανιά και να ταξιδέψει στο χρόνο. Κι επειδή οι παρεμβάσεις σε αρχαία μνημεία δεν επιτρέπονται, αυτή η φανταστική μετατροπή του ναού σε καράβι αποτυπώθηκε στο χαρτί.

Η καλλιτέχνις χρησιμοποίησε φωτοτυπίες μιας φωτογραφίας του ναού του Ολυμπίου Διός πάνω στις οποίες σχεδίασε αέρινα ιστία, παραπέμποντας στο θεματικό περιεχόμενο της ομηρικής *Οδύσσειας*, κυρίως στις έννοιες του ταξιδιού και της περιπέτειας.

Η ίδια η Μπία Ντάβου, αναφερόμενη στη σειρά *Στήλες και Σύννεφα*, γράφει: «Οι τωρινές «Σειραϊκές δομές» θα έλεγα πως εξελικτικά απελευθερώνονται από τη διαδικασία ανάπτυξης. Μένει μόνο το σχήμα που προκύπτει, κενό από υποχρεωτικές συμβάσεις».

- Από ποια διαδικασία ανάπτυξης πιστεύετε ότι απελευθερώθηκε η Μπία Ντάβου;
- Σε ποιο σχήμα αναφέρεται και σε ποιες υποχρεωτικές συμβάσεις, τις οποίες ακολουθούσε στις προηγούμενες ενότητες έργων της;

Σε μια συνέντευξή της είχε πει:

«Με ενδιαφέρει η αναζήτηση της συνέχειας, της πνευματικότητας που εμπειρεύει ένα ταξίδι από το παρελθόν ως σήμερα. Ταξίδι με την έννοια της γνώσης».

- Πώς φαίνεται μέσα από το έργο της η αναζήτηση της συνέχειας και πώς η έννοια της γνώσης που αποδίδει στο ταξίδι;

Επιτάφιος (1990)

Η εγκατάσταση με τίτλο *Επιτάφιος* αποτελείται από δέκα αντίγραφα νοσοκομειακών φορείων, το ένα εκ των οποίων βρίσκεται πάνω σε έναν μαρμάρينو βωμό, όπου αναγράφεται η φράση

μία δέ κλίνη κενή φέρεται εστρωμένη των αφανών

Το έργο αυτό της Μπίας Ντάβου είναι εμπνευσμένο από τον *Επιτάφιο του Περικλή* του Θουκυδίδη, και συγκεκριμένα από το κεφάλαιο 34ο, στο οποίο περιγράφεται ο ενταφιασμός των Αθηναίων που σκοτώθηκαν τον πρώτο χρόνο του Πελοποννησιακού πολέμου. Σύμφωνα με την περιγραφή της εθιμοτυπικής τελετουργίας, πάνω στις κλίνες τοποθετούσαν τα κειμήλια των νεκρών, ενώ μια κλίνη έμενε κενή και ήταν αφιερωμένη στους νεκρούς των οποίων τα σώματα δεν είχαν βρεθεί.

Πέρα από την αναφορά στο έργο του Θουκυδίδη και τα ταφικά έθιμα των αρχαίων Αθηναίων, το έργο είναι σε μεγάλο βαθμό αυτοβιογραφικό και δημιουργήθηκε ύστερα από μια επώδυνη περιπέτεια υγείας της καλλιτέχνιδας. Παρατηρώντας κάτω από τη λευκή και κατά τόπους επιζωγραφισμένη, διάφανη γάζα, διακρίνουμε λουλούδια, δάφνες, κλαδιά και ιστία. Η ίδια η Μπία Ντάβου είχε πει για αυτό το έργο:

«Εδώ, ενταφιάζω πλέον τα ιστία».

- Τι, κατά τη γνώμη σας, εννοεί με αυτή τη φράση;
- Πιστεύετε ότι η εγκατάσταση *Επιτάφιος* συνδέεται με την έννοια του ταξιδιού, που διατρέχει όλο της το έργο; Πώς διαφοροποιείται εδώ, σε σχέση με το ταξίδι όπως παρουσιαζόταν στα προηγούμενα έργα της;

Σειραϊκές απο-ανα-δομές (1992)

Το έργο με τίτλο *Σειραϊκές απο-ανα-δομές* αποτελείται από 367 σχέδια τα οποία η Μπία Ντάβου δημιούργησε το χρονικό διάστημα από την 1η Ιανουαρίου έως την 31η Δεκεμβρίου 1992. Πρόκειται για ένα είδος εικαστικού ημερολογίου καθώς η καλλιτέχνις πραγματοποιούσε ένα σχέδιο κάθε ημέρα, σημειώνοντας στο κάτω μέρος κάθε σχεδίου την ημερομηνία δημιουργίας του.

Ανατρέχοντας στο βιογραφικό της καλλιτέχνιδας διαπιστώνουμε ότι το έτος αυτό η Μπία Ντάβου επέστρεψε στην Ελλάδα από την Αμερική, όπου, για να αντιμετωπίσει ένα σοβαρό πρόβλημα υγείας, είχε υποβληθεί σε μια επώδυνη επέμβαση.

- **Πώς πιστεύετε ότι συνδέεται το πρόβλημα υγείας που αντιμετώπιζε η καλλιτέχνις με την ανάγκη της να δημιουργήσει ένα έργο ημερολογιακού χαρακτήρα;**

Τα υλικά που χρησιμοποίησε για αυτά τα σχέδια είναι απλά: χαρτί μιλιμετρέ, μολύβι, γόμα. Η διαδικασία δημιουργίας τους περιγράφεται από την ίδια ως εξής: «*Σχεδιάζοντας ακολουθίες, Σειρές εικαστικών συμβόλων-σημείων όπου κάποιος νόμος πειθαρχίας και τάξης διακρίνεται.*

Από τη στιγμή που γεννιέται το σχέδιο αρχίζει η υπονόμηση και η διάβρωση. Εργαλείο καταστροφής η γομολάστιχα. Διαλύει, καταστρέφει, αφανίζει, αποσυνθέτει.

Στη συνέχεια γίνονται προσπάθειες ανασύστασης, ανασυγκρότησης σε ό,τι έχει απομείνει».

- **Παρατηρείτε διαφορές ανάμεσα στα έργα των πρώτων μηνών και σε αυτά των τελευταίων;**

Στα σχέδια των τελευταίων μηνών διακρίνονται μισοσβησμένες δυο λέξεις, οι οποίες όσο προχωρούν οι ημερομηνίες γίνονται όλο και πιο ευδιάκριτες. Είναι οι λέξεις *Νόστος* και *Θάνατος*.

- **Πώς συνδέονται οι δυο λέξεις με το Ομηρικό έπος από το οποίο η Ντάβου έχει εμπνευστεί ένα μεγάλο μέρος του έργου της και πώς με τις καλλιτεχνικές αναζητήσεις και τη ζωή της ίδιας της καλλιτέχνιδας.**
- **Συνδέστε τη δημιουργική διαδικασία που ακολουθεί η Μπία Ντάβου στις *Σειραϊκές απο-ανα-δομές* με το μύθο της Πηνελόπης και την ύφανση του πέπλου της.**

